
Datum : 31 juli 2020
Kenmerk : 20200008
Aan : het college van B en W van de Gemeente Oss
Betreft : Ongevraagd advies "Covid-19"

Geacht college,

De Covid 19 pandemie heeft het sociale domein, ook in de gemeente Oss, hard geraakt. U heeft in uw Opinienota voor COVID-19 debat een aanzet gegeven voor debat over het te voeren beleid. De Adviesraad Sociaal Domein Oss wil u hierover een ongevraagd advies geven.

We waarderen uw inzet voor de burgers van Oss en het harde werken en grote improvisatievermogen van uw ambtenaren in hoge mate. Er is, vinden wij, alles gedaan om de burger naar vermogen te helpen door de crisis te komen. We hebben u daarover eerder gecompimenteerd. Helaas zijn we er nog niet en moet er nog veel gedaan worden.

Hoe ingrijpend de gevolgen van de Covid-19 crisis ook zijn en nog gaan worden en hoeveel werk het kost om het bestaande beleid op orde te houden ons inziens liggen er ook kansen voor nieuwe en duurzame beleidsveranderingen. Never waste a good crisis.

De Covidcrisis heeft ons ook het een en ander geleerd. Zo blijkt dat een snelle inzet van financiële middelen om burgers en bedrijven te ondersteunen met controle achteraf heel goed mogelijk is. Wij vragen ons af waarom zo'n reactievorm in principe niet ook na de crisis kan worden ingezet. Denk verder bijvoorbeeld aan eenvoudige indicatiestellingen met steekproefsgewijze controles achteraf. Een ander voorbeeld is de inzet van sociale media bij het bereiken van doelgroepen die voorheen lastig te bereiken waren, ook al moet daar heel prudent en gedifferentieerd mee omgegaan worden. Geen "one size fits all".

We blijven ook met wat vragen zitten naar aanleiding van de goede financiële hulp die nu plots wel mogelijk is. Als het nu mogelijk is om burgers te ondersteunen waarom kan een voorziening als een basisinkomen dan niet tot stand komen? Waarom staan wij toe dat mensen met problematische schulden daarin wegzakken terwijl het bewezen gezonder en goedkoper is om daarvoor een opvangvoorziening te treffen? Dat zou de veerkracht van de burgers én van de samenleving zeer bevorderen. Zoönoten blijken steeds weer te kunnen toeslaan, samenwerking tussen stad en platteland is zeker in een gemeente als Oss van groot belang voor de gezondheid (szorg). Pakken we dat wel systematisch genoeg aan, hebben we genoeg geleerd van de Q-koorts of laten wij ons steeds weer verrassen? Zijn we wel actief genoeg om het belang van zieke burgers onder de aandacht te brengen van instanties die het verschil moeten maken? Zijn we alert genoeg op milieutechnisch gebied en hebben we voldoende oog voor de positie van buitenlandse werknemers in de agrarische sector?

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert om onderstaande opmerkingen per KennisKring/ werkgroep van de Adviesraad Sociaal Domein onverkort over te nemen en om te zetten in beleid.

KennisKring WMO

Deze crisis heeft geleerd dat er soms moest worden afgeweken van de gebruikelijke procedures. Ook die waarvan we dachten het goed geregeld te hebben. Het heeft bijvoorbeeld geleerd dat er in nood snel gehandeld kan worden en dat gebruikelijke doorlooptijden bij informatieverzameling over hetgeen de kwetsbare burger nodig heeft heel kort kunnen zijn. Prijzenswaardig zoals de intake- en hulpverleners hiermee zijn omgegaan. Het zou goed zijn om met elkaar te evalueren wat dit aan positieve, maar wellicht ook aan negatieve, ervaringen heeft opgeleverd. Is elke burger wel op maat geholpen, is er voldoende ondersteuning geboden bij het vaststellen van de juiste zorgbehoefte, hebben we alle (meest) kwetsbare burgers wel bereikt etc.?

Maar ons ook vragen stellen over wat er mis ging bij de Mantelzorgondersteuning. Het te laat onderkennen van het gebrek aan beschermingsmiddelen voor de mantelzorger en het wegvallen van het ondersteunend systeem van de toch al overbelaste mantelzorger zijn problemen die bij deze crisis boven tafel kwamen. Wat heeft gedwongen thuisisolatie betekend voor het welbevinden van eenzame burgers? Wat betekent het wegvallen van inkomen voor een gezin waar de kostwinner als zzp-er werkt? Wat doet het wegvallen van dagbesteding e.d. voor dementerende of psychisch kwetsbare burgers?

Vragen waarop we met elkaar een antwoord moeten vinden zodat we, ook in weer "normale" tijden, een beter voor de Osse burgers toegesneden Wmo- en Participatiebeleid en betere uitvoeringsregelingen kunnen ontwikkelen.

KennisKring Jeugd

Leg juist nu prioriteit bij de meest kwetsbare kinderen; kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel (kindermishandeling, seksueel misbruik), kinderen met een licht verstandelijke beperking, nieuwkomers (jeugdige statushouders, m.n. meisjes), kinderen in armoede, jeugd die in de criminaliteit (dreigen te) komen, kinderen met ernstige ggz-problematiek. Zorg dat de lijn van preventie tot aan de zwaarste zorgvorm zonder obstakels zijn voor deze kinderen. Denk vanuit de zwaarste problematiek terug naar de preventie. En maak daar een goed op elkaar aansluitend aanbod voor zonder wachttijden.

Wij realiseren ons dat er wetgeving is en regionale samenwerking. Daarmee is niet alles zomaar realiseerbaar. Echter wat zou het mooi zijn als de gemeente Oss, samen met de zorgaanbieders, het lef toont om keuzes te maken, indicatiecircussen, onnodige drempels en weglekkend budget af te schaffen, en daarmee het voortouw neemt naar de regio en het ministerie. Maak van "transformatie" geen doel op zich. Ga terug naar de bedoeling, laat systemdenken los.

KennisKring WIAS

Het landelijk quotum beleid voor mensen met een arbeidsbeperking heeft tot nu toe niet het gewenste effect gehad. Hierdoor vallen nog steeds veel mensen met een arbeidsbeperking buiten de boot. Zorg voor een inclusieve sociale werkvoorziening, de zgn. WSW 2.0 waarin mensen met een arbeidsvermogen van 30 tot 80% en volwaardige arbeidsplaats kunnen krijgen.

Zzp-ers, flexwerkers en jongeren, vooral zij die net begonnen op de arbeidsmarkt, komen nu in de financiële problemen door de Covid-periode en zullen dat blijven bij onveranderd beleid. Er is nu onvoldoende proactief beleid om deze doelgroep uit schulden en armoede te houden met alle sociale, financiële en gezondheidsgevolgen van dien. Vroegtijdig ingrijpen voorkomt stapeling van sociale en financiële problematiek. Denk hierbij ook aan het optuigen van een voorziening voor een basisinkomen.

De Osse burgers zullen schuldenvrij moeten worden in onze visie. Daartoe roepen wij u op om nu écht werk te gaan maken van het laagdrempelig toegankelijk maken van de schuldhulpverlening en het opkopen van schulden. De financiële veerkracht in kwetsbare burgers (o.a. laaggeletterden, dak- en thuislozen, mensen met een arbeidsbeperking) ontbreekt vaak. Wij delen de zorg die de Werkgroep Sociale Impact Coronacrisis concludeert uit het gedane vooronderzoek, namelijk dat de meest kwetsbaren door de coronacrisis en de maatregelen het hardste geraakt worden. Er zijn ernstige zorgen over de toenemende stress, eenzaamheid en deelname aan criminele activiteiten. Als er niet wordt ingegrepen door overheden zal de werkloosheid en waarschijnlijk de dakloosheid in de bovenstaande de groepen groeien met alle gevolgen van dien. Wij adviseren een verruiming van het kwijtscheldingsbeleid voor de kwetsbare bewoners om zo financiële problemen te voorkomen.

Werkgroep BTB

De Coronaperiode heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat de veiligheid van minder valide bewoners in de binnenstad geen prioriteit lijkt te hebben bij de gemeente. We kunnen hier spreken van een verwaarlozende houding. De binnenstad is officieel een voetgangersgebied. Tijdens de Coronatijd zijn fietsers en auto's gedoogd. Wij constateren dat er sindsdien onvoldoende gehandhaafd wordt en dat fietsers een gevaar vormen voor voetgangers en zeker als die minder valide of slechtziend zijn.

Wij roepen de gemeente op om het voetgangersgebied, ongeacht de omstandigheden, vanaf nu veilig te houden voor minder valide voetgangers en dat strikt te handhaven.

Gezien de urgentie van bovenstaande willen wij u verzoeken om zo spoedig mogelijk de hier benoemde problemen aan te pakken en ons daarover te informeren. De Adviesraad is bereid haar kennis en kunde in te zetten bij het tot stand komen van de aanpak.

Met vriendelijke groet,

Jaap Kool, voorzitter
Adviesraad Sociaal Domein

Elisabeth Romanillos, vicevoorzitter
Adviesraad Sociaal Domein